

Vår saksbehandler
Åge Sund, tlf 32808690

Vår dato
01.09.2011

Deres dato
31.3.2011

Vår referanse
2011/1998 - 4
20.T01

Deres referanse
11/906-1 JEA

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

NOU 2011:3 - Endelig høringsuttalelse

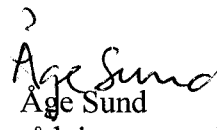
Vi viser til vårt brev av 5.8.2011 med foreløpig høringsuttalelse fra Buskerud fylkeskommune (BFK) vedrørende NOU 2011:3 *Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet*.

Som varslet i brev av 5.8.11 ettersendes vedlagt endelig høringsuttalelse etter behandling i Fylkesutvalget 24. august.

Innhold og synspunkter i endelig uttalelse er ikke endret etter Fylkesutvalgets behandling.

Med hilsen

Kjersti Bævre Hultbakk e f
utviklingssjef

Åge Sund
rådgiver

Vedlegg

- 1 NOU 2011:3 Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet - Høringsuttalelse

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Postboks 3563
N-3007 Drammen

Besøksadresse
Haugesgt. 89, 3019 Drammen
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
+ 47 32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
+ 47 32 80 85 08

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregisteret
NO 964 951 373

Vår saksbehandler
Åge Sund, tlf 32808690

Saksgang:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Fylkesutvalget	67/11	24.08.2011

NOU 2011:3 Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet - Høringsuttalelse

Vedlegg

- 1 Høringsbrev - NOU 2011:3 - Kompetansearbeidsplasser - drivkraft for vekst i hele landet

Kommunal- og regionaldepartementet oppnevnte i januar 2010 et offentlig utvalg med mandat å utrede og foreslå tiltak for å sikre spredning av kompetansearbeidsplasser i hele landet. Utredningen er sendt på høring til bl.a. fylkeskommunene med frist 9.8.2011.

Forslag

Fylkesutvalget i Buskerud fylkeskommune (BFK) vedtar følgende uttalelse til høringen på NOU 2011:3 *Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet*:

1. Fylkesutvalget slutter seg til utredningsutvalgets vurdering av at etablering og fordeling av kompetansearbeidsplasser kan påvirkes gjennom en helhetlig og koordinert politikk. Dette forutsetter at regionalpolitiske mål gis økt fokus innenfor relevante sektorpolitikkområder samt en aktiv koordinering på sentralt og regionalt nivå.
2. Fylkesutvalget støtter vurderingen av behovet for å utvikle robuste arbeidsmarkedsregioner og forslaget om at det innarbeides mål om regionforstørring i kommende Nasjonal transportplan (NTP) 2014-2023.
3. Fylkesutvalget er enig med utredningsutvalget når det gjelder betydningen av å ha fokus på en positiv utvikling av regionale sentra. Det er imidlertid viktig å aktivt tilstrebe en balansert utvikling, både befolkningsmessig og økonomisk, mellom regionsentra og deres omland.
4. BFK er enig i utvalgets forslag om å prioritere satsing på videre utbygging av høyhastighets bredbånd over hele landet. Dette er en avgjørende forutsetning for etablering og opprettholdelse av (desentraliserte) kunnskapsintensive arbeidsplasser. Fylkesutvalget vil imidlertid også peke på betydningen av et godt utbygd mobilnett og styrket mobildekning for slike arbeidsplasser og for et styrket tjenestetilbud.

5. Fylkesutvalget vil understreke betydningen av økt spredning/utlokalisering av offentlige kompetansearbeidsplasser for å stimulere etablering av kompetansemiljøer og –arbeidsplasser. Positive erfaringer fra gjennomførte desentraliserte etableringer bør danne mønster for ytterligere tiltak.
6. Det må utvikles sterkere insentiver for at universiteter og høyskoler i større grad skal søke samarbeid med regionalt næringsliv. Dette må omfatte blant annet kunnskapsformidling, samarbeid om utviklingsprosjekter og innovasjon m.m. Etablering og tilrettelegging av desentrale utdanningstilbud, også for voksne/ arbeidstakere, må gis særlig prioritet og tilpasses behovet til den enkelte og lokalt nærings- og arbeidsliv.
7. Fylkesutvalget går inn for at det åpnes for økt mulighet til finansiering og tilrettelegging av tiltak for å styrke samarbeid i regionalt næringsliv om rekruttering av nye ansatte og for samarbeid mellom lokalt næringsliv og skole/utdanning, herunder regionale trainee-programmer. Dette vil supplere utvalgets anbefalinger.
8. Fylkesutvalget støtter ikke utredningsutvalgets forslag om å avvikle ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Tidligere evalueringer har vist at dette er en treffsikker ordning. Analysene i utredningen gir, i beste fall, kun et utydelig grunnlag for å konkludere med at ordningen ikke vil kunne stimulere etablering av kompetansearbeidsplasser i mindre sentrale strøk. Det samme gjelder forslaget om å fjerne pendlerfradraget.
9. Fylkesutvalget er ikke enig i forslaget om å redusere dagens landbruksstøtte og bruke frigjorte midler til bl.a. digital infrastruktur for å fremme etablering av kompetansearbeidsplasser. En markert reduksjon av landbruksstøtten vil kunne bidra til en ytterligere nedbygging av næringen og dermed ramme viktige arbeidsplasser i mange distriktskommuner. Dette vil ikke «automatisk» kunne kompenseres ved at flere kompetansearbeidsplasser blir etablert.
10. Fylkesutvalget viser for øvrig til vedlagte saksutredning som en del av Buskerud fylkeskommunes høringsuttalelse.

Behandling i Fylkesutvalget - 24.08.2011

På vegne av H, Frp og KrF framsatte **Mette Lund Stake** (H) slikt alternativt forslag:

Det gis ikke hørings svar fra Buskerud fylkeskommune.

Avstemming

Fylkesrådmannens forslag ble vedtatt med 7 mot 6 (H, Frp, KrF) stemmer som ble avgitt for Lund Stakes alternative forslag.

Vedtak

Fylkesutvalget i Buskerud fylkeskommune (BFK) vedtar følgende uttalelse til høringen på NOU 2011:3 *Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet*:

1.

Fylkesutvalget slutter seg til utredningsutvalgets vurdering av at etablering og fordeling av kompetansearbeidsplasser kan påvirkes gjennom en helhetlig og koordinert politikk. Dette forutsetter at regionalpolitiske mål gis økt fokus innenfor relevante sektorpolitikkområder samt en aktiv koordinering på sentralt og regionalt nivå.

2.

Fylkesutvalget støtter vurderingen av behovet for å utvikle robuste arbeidsmarkedsregioner og forslaget om at det innarbeides mål om regionforstørring i kommende Nasjonal transportplan (NTP) 2014-2023.

3.

Fylkesutvalget er enig med utredningsutvalget når det gjelder betydningen av å ha fokus på en positiv utvikling av regionale sentra. Det er imidlertid viktig å aktivt tilstrebe en balansert utvikling, både befolkningsmessig og økonomisk, mellom regionsentra og deres omland.

4.

BFK er enig i utvalgets forslag om å prioritere satsing på videre utbygging av høyhastighets bredbånd over hele landet. Dette er en avgjørende forutsetning for etablering og opprettholdelse av (desentraliserte) kunnskapsintensive arbeidsplasser. Fylkesutvalget vil imidlertid også peke på betydningen av et godt utbygd mobilnett og styrket mobildekning for slike arbeidsplasser og for et styrket tjenestetilbud.

5.

Fylkesutvalget vil understreke betydningen av økt spredning/utlokalisering av offentlige kompetansearbeidsplasser for å stimulere etablering av kompetansemiljøer og –arbeidsplasser. Positive erfaringer fra gjennomførte desentraliserte etableringer bør danne mønster for ytterligere tiltak.

6.

Det må utvikles sterkere insentiver for at universiteter og høyskoler i større grad skal søke samarbeid med regionalt næringsliv. Dette må omfatte blant annet kunnskapsformidling, samarbeid om utviklingsprosjekter og innovasjon m.m. Etablering og tilrettelegging av desentrale utdanningstilbud, også for voksne/ arbeidstakere, må gis særlig prioritet og tilpasses behovet til den enkelte og lokalt nærings- og arbeidsliv.

7.

Fylkesutvalget går inn for at det åpnes for økt mulighet til finansiering og tilrettelegging av tiltak for å styrke samarbeid i regionalt næringsliv om rekruttering av nye ansatte og for samarbeid mellom lokalt næringsliv og skole/utdanning, herunder regionale trainee-programmer. Dette vil supplere utvalgets anbefalinger.

8.

Fylkesutvalget støtter ikke utredningsutvalgets forslag om å avvikle ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Tidligere evalueringer har vist at dette er en treffsikker ordning. Analysene i utredningen gir, i beste fall, kun et utydelig grunnlag for å konkludere med at ordningen ikke vil kunne stimulere etablering av kompetansearbeidsplasser i mindre sentrale strøk. Det samme gjelder forslaget om å fjerne pendlerfradraget.

9.

Fylkesutvalget er ikke enig i forslaget om å redusere dagens landbruksstøtte og bruke frigjorte midler til bl.a. digital infrastruktur for å fremme etablering av kompetansearbeidsplasser. En markert reduksjon av landbruksstøtten vil kunne bidra til en ytterligere nedbygging av næringen og dermed ramme viktige arbeidsplasser i mange distriktskommuner. Dette vil ikke «automatisk» kunne kompenseres ved at flere kompetansearbeidsplasser blir etablert.

10.

Fylkesutvalget viser for øvrig til vedlagte saksutredning som en del av Buskerud fylkeskommunes høringsuttalelse.

Buskerud fylkeskommune, 12. august 2011

Runar Hannevold
fylkesrådmann

Bakgrunn for saken

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) oppnevnte i januar 2010 et utvalg, ledet av professor Karen Helene Ulltveit-Moe, med mandat å utrede og foreslå tiltak for å sikre spredning av, og rekruttering til, kompetansearbeidsplasser i hele landet. Mandatet omfattet også nye statlige arbeidsplasser. Utvalgets utredning inneholder i alt 26 forslag til tiltak.

KRD har i høringsbrev av 31.3.11 bedt om høringsinstansenes syn på utvalgets analyser, vurderinger og forslag. Det åpnes også for å gi synspunkter på justeringer av utvalgets forslag og/eller andre forslag til tiltak for å sikre spredning av kompetansearbeidsplasser.

Departementet har satt høringsfristen til 9. august 2011. Ønsker om lenger frist er ikke imøtekommet. For å overholde fristen har vi, etter kontakt med KRD, valgt å oversende Buskeruds høringsuttalelse administrativt, med forbehold om senere endringer som følge av politisk behandling.

Utvalgets mandat

For fullstendig mandat vises til utredningen (se [lenke](#) nederst i dokumentet). Bakgrunnen for å nedsette utvalget har vært store strukturendringer i arbeidsmarkedet. En stor del av veksten skjer i spesialiserte, kunnskapsintensive bransjer i arbeidsmarkedet i og rundt Oslo. Dette skjer samtidig med at sysselsettinga i primærnæringer og industri utenfor de større byregionene gradvis reduseres. Mange områder sliter med å rekruttere og beholde personer i kunnskapsintensive stillinger.

Utvalget ble bedt om å fremme konkrete forslag til tiltak for å sikre at kompetansearbeidsplasser – i denne sammenheng definert som «spesialiserte arbeidsplasser med krav til høyere utdanning» – blir spredt i hele landet. Tiltak for å sikre rekruttering til kompetansearbeidsplasser i distriktene skulle også vurderes. Utvalgets forslag skulle i henhold til mandatet bygge på kunnskap om hvordan slike arbeidsplasser blir lokalisert i arbeidsmarkeder av ulik størrelse, viktige rammebetingelser for lokalisering og hvordan rekruttering til kompetansearbeidsplasser er i ulike arbeidsmarkeder.

Problemstilling

Kort om utvalgets analyser og vurderinger

I sin analyse har utvalget benyttet en inndeling av Norge i 162 bo- og arbeidsmarkedsregioner, som igjen er inndelt i sju regiontyper etter sentralitet eller størrelsen på nærmeste tettsted. Utvalget har tatt utgangspunkt i makroprosesser som bl.a. globalisering og en bevisst nasjonal politikk for økt utdanningsnivå i alle samfunnslag i alle deler av landet.

De distrikts- og regionalpolitiske konsekvensene av denne utviklingen er en viktig del av bakgrunnen for utvalgets arbeid.

Utvalgets analyser dokumenterer at veksten i kompetansearbeidsplasser i første rekke skjer i de sentrale delene av landet og dermed bidrar til sentralisering. Utvalget konkluderer imidlertid med at denne utviklinga kan påvirkes, men at dette forutsetter sterke virkemidler.

Nedenfor følger en kort oppsummering av utvalgets vurderinger og konklusjoner når det gjelder viktige utviklingstrekk:

- Globalisering medfører økt mobilitet av mennesker, kunnskap og kapital samt endringer i norsk næringsstruktur. Veksten i kompetansearbeidsplasser er en konsekvens av, og bidrar til å akselerere, denne utviklingen.
- Reallokering av jobber mellom bedrifter og sektorer bidrar til at de næringsmessige og geografiske tyngdepunktene i økonomien flyttes.
- Enkeltmenneskers, bedrifters og offentlige instansers valg av lokalisering bidrar til at kompetansearbeidsplasser i stor grad øker i større arbeidsmarkeder og fagmiljøer. Velfungerende regionale sentra kan bidra til å oppnå en «kritisk masse» for vekst i kompetansearbeidsplasser.
- Utvalgets analyser viser at det er betydelig, og økende, regionale forskjeller i utdanningsnivå i Norge. Andel personer med høyere utdanning stiger med økende sentralitet. Det er også klare regionale forskjeller i studietilbøyelighet.
- Nye arbeidsplasser skapes primært i eksisterende bedrifter; i relativt liten utstrekning av nyetableringer. Nye jobber har ofte høyere kompetansekrav enn de som avvikles.
- Veksten i antall kompetansearbeidsplasser er skjevt fordelt geografisk. I privat sektor skjer en betydelig del av veksten i større byregioner, mens økning av kompetanseintensive jobber i offentlig sektor er jevnere fordelt.
- Utvalget har i sine vurderinger et betydelig fokus på regionale sentra. Disse har viktige funksjoner med tanke på tjenestetilbud, knutepunkt for transportinfrastruktur, utdanning. Dette gir, etter utvalgets vurdering, større kundegrunnlag og etterspørsel samt et tyngre arbeidsmarked (større tilgang på arbeidskraft og arbeidsplasser), noe som i sin tur tiltrekker seg ytterligere virksomhet og kan bidra til sentralisering innenfor regionen.
- Utvalget tar videre til orde for styrket prioritering og tilbud når det gjelder infrastruktur for kommunikasjon og transport, og understreker bl.a. betydningen av en velutbygd digital infrastruktur med høy kapasitet.

Generelle kommentarer til NOU'en

Utvalget har definert «kompetansearbeidsplasser» som: «*Spesialiserte arbeidsplasser med krav til høyere utdanning*». Som også utvalget selv påpeker, innebærer dette en relativt snever fortolkning av kompetansebegrepet. Alle næringer har jobber og funksjoner som krever høy/intensiv kompetanse. Dette gjelder bl.a. primærnæringene, som ofte har spesialiserte arbeidsplasser, men der utdanningsnivået varierer og utdanningen kan være innenfor en annen bransje/yrke enn den som utøves på f.eks. et gårdsbruk. Dette fanges i liten grad opp i utredningen. Videre kan det synes som bl.a. fagskoleutdanning blir ekskludert fra begrepet «kompetansearbeidsplasser». Denne typen utdanning er også i dag viktig for rekruttering av høy kompetanse til industrien i Buskerud.

Det er forståelig at utvalget har lagt en snever tolkning til grunn, ut fra analyse-/utredningsformål. Det er imidlertid viktig å ha et helhetlig blikk på kunnskap og kompetanse

for å få tilstrekkelig fokus på at kompetanse bør videreutvikles i alle næringer og hos alle individer. Dette er ikke minst av betydning innenfor viktige distriktsnæringer.

NOU 2011:3 gir mye relevant kunnskap om status og utfordringer med tanke på utvikling og vekst i kompetanseintensive arbeidsplasser og lokalisering av disse. Etter vår oppfatning ville det imidlertid vært en styrke dersom utvalget hadde utarbeidet noe mer konkrete analyser av hvorfor det oppstår skjevheter i veksten av kompetansearbeidsplasser og forslag til tiltak og oppfølging. Hovedinntrykket er at utvalgets forslag, slik de nå framstår, er for generelle og lite handlingsorienterte, og dermed tilfører den operative innsatsen for utvikling av kompetansearbeidsplasser lite nytt.

Relevans for Buskerud

Buskerud omfatter både storbyregioner (Drammen), mellomstore byregioner, tettstedsregioner og spredtbygde regioner. I tillegg bor en betydelig del av befolkningen i fylket relativt nær Oslo og har dermed pendling til Oslo-området som et reelt alternativ for arbeidstilpasing.

Utdanningsnivået i Buskerud er lavere enn landsgjennomsnittet; dette er mest markert når det gjelder utdanning på universitets- og høgsolenivå. Det er også store regionale forskjeller innad i fylket. Videre har Buskerud et lavt antall studieplasser i forhold til innbyggertallet. Dette kan være en ulempe, fordi mye tyder på at sjansen for at en person skal bosette seg i et område er større dersom vedkommende har tatt høyere utdanning i samme region.

Arbeidsmarkedet i Buskerud har i dag et betydelig innslag av kompetansearbeidsplasser (i hht. utvalgets definisjon) i deler av fylket, særlig Drammen og Kongsberg (bl.a. innenfor high-tech industri, helseteknologi og høgscole), men også Ringeriksregionen. I de mer spredtbygde delene av fylket er andelen av kompetansearbeidsplasser markert lavere, selv om mange har mulighet til å tilpasse seg et regionalt arbeidsmarked gjennom pendling.

Også vårt fylke preges dermed av den utvalgets situasjonsbeskrivelse, nemlig at andelen kompetanseintensive arbeidsplasser er høyere i de største/mest sentrale områdene, samtidig som det er en netto utflytting – mest av ungdom – fra de mer spredtbygde delene av fylket. Mange ungdommer flytter for å ta høyere utdanning og søker seg etter hvert til kompetansearbeidsplasser. På grunn av at mindre sentrale regioner har en lavere andel av kompetansearbeidsplasser, som utvalget har dokumentert, vil mange velge å bosette seg i sentrale områder etter endt utdanning.

Vekst i kompetanseintensive arbeidsplasser utgjør dermed en betydelig mulighet for Buskerud, men også en utfordring ved at dette kan forsterke (ut)flytting og sentralisering innad i fylket og videre til hovedstadsregionen.

Vurdering av utvalgets forslag til tiltak m.m.

En viktig del av utvalgets mandat har vært å legge fram konkrete forslag til tiltak for å sikre bedre geografisk spredning av kompetansearbeidsplasser. Utvalget konkluderer med at det er mulig å påvirke utviklinga, men at det krever en styrking av virkemiddelbruken. Utvalget understreker at en helhetlig og koordinert politikkkutforming er nødvendig for å skape, og rekruttere til, kompetansearbeidsplasser i hele landet (distrikts- og regionalpolitikk, samferdsels-/kommunikasjonspolitikk, næringspolitikk, forsknings- og innovasjonspolitikk, helsepolitikk, miljøpolitikk, integreringspolitikk).

Utvalget fremmer til sammen 26 forslag (ref. lenke nederst), gruppert i fem hovedkategorier:

- Robuste arbeidsmarkeder (8 tiltak)
- Flere kompetansearbeidsplasser (4 tiltak)
- Styrket rekruttering til hele landet (7 tiltak)
- Regional kunnskapsinfrastruktur (4 tiltak)
- Omstilling av jobber, mennesker, bedrifter og steder (3 tiltak)

De forslagene som oppfattes som mest relevante for Buskerud er kommentert nedenfor.

Robuste arbeidsmarkeder

- I utredningen tas det til orde for å styrke innsatsen rettet mot å oppnå robuste arbeidsmarkeder gjennom (a) sterk satsing på infrastruktur for å etablere større funksjonelle arbeidsmarkedsregioner og (b) å styrke regionale sentra. Utvalget foreslår bl.a. klarere mål for regionforstørrende infrastrukturtiltak (dvs. utvide dagens bo- og arbeidsmarkedsregioner) og at slike mål innarbeides i Nasjonal transportplan (NTP). BFK vil generelt støtte forslaget om å innarbeide såkalte «etappemål» knyttet til regionforstørring i kommende NTP 2014-2023.
- Etter utvalgets oppfatning har staten et særlig ansvar for å bidra til geografisk spredning av kompetansearbeidsplasser. Utvalget omtaler flere forslag til tiltak for å regionalisere statlig virksomhet for dermed å bidra til flere kompetansearbeidsplasser og større kompetansemiljøer flere steder i landet. Dette kan, ifølge utvalget, skje blant annet ved at nye statlige arbeidsplasser lokaliseres i ulike regionsentra og ved at ulike funksjoner i statlig virksomhet flyttes ut av hovedstadsregionen. BFK slutter seg til utvalgets anbefalinger når det gjelder å etablere nye statlige/offentlige arbeidsplasser i, ev. flytte visse funksjoner i statlige virksomheter til, regionsentre eller andre steder utenfor de større byområdene. Vi vil i denne sammenheng vise til Distriktskommisjonens¹ anbefalinger (NOU 2004:19), der et flertall gikk inn for (i) at lokalisering av ny statlig virksomhet som hovedregel skal skje utenfor Oslo og (ii) at flere eksisterende statlige arbeidsplasser og funksjoner bør flyttes ut av Oslo, også til aktuelle byer/tettsteder utenfor regionsentra. Også i Buskerud finnes det, etter vår vurdering, flere steder som ville kunne være aktuelle i denne forbindelse, i kraft av tilgang på kompetanse og fagmiljø samt nødvendig størrelse på regionalt arbeidsmarked. Distriktskommisjonen pekte på at en aktiv spredning av statlige/offentlige arbeidsplasser vil tilføre lokalsamfunn og regioner nye utviklingsressurser i form av flere jobber, økt kompetanse og større fagmiljø. Det finnes en rekke eksempler på vellykkede «utlokaliseringer» av statlige (kompetanse)arbeidsplasser og at disse har hatt betydelige regionale ringvirkninger bl.a. i form av omstilling til flere kompetansearbeidsplasser lokalt/regionalt, nye arbeidsplasser i næringslivet og dermed et mer variert regionalt arbeidsmarked. I tillegg til de eksemplene som er omtalt i utredningen, kan nevnes etableringen av Brønnøysundregistrene og Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana. Slike etableringer bør kunne fungere som «modeller» for ytterligere utlokalisering.

Flere kompetansearbeidsplasser

¹ «Distriktskommisjonen» var et bredt sammensatt offentlig utvalg der alle partiene på Stortinget var representert sammen med LO, NHO m.fl.

- I utredningen omtales en rekke aktører og virkemidler/ordninger som har en rolle i å fremme etablering av kompetansearbeidsplasser. Det finnes i dag få virkemidler eller ordninger som er eksplisitt innrettet mot å stimulere til (nye) kompetansearbeidsplasser. Likevel er dette et mål som går igjen i en rekke av de generelle («ordinære») bedriftsrettede og tilretteleggende ordningene innenfor distrikts-, regional- og næringspolitikken. Imidlertid er det etter utvalgets vurdering i dag for mange og overlappende bedrifts- og næringsrettede virkemidler. Buskerud fylkeskommune er enig i at det må foretas en løpende vurdering av hvordan tiltak og ordninger kan organiseres, forvaltes og koordineres bedre. Målet må være et enklere og mer oversiktlig støttereime for brukerne samt mer målrettet bruk av midler. Fylkeskommunens rolle som regional, strategisk utviklingsaktør bør videreutvikles også med tanke på vekst i kompetansearbeidsplasser.
- Høykapasitets bredbånd nevnes av utvalget som en viktig forutsetning for å skape nye kompetansearbeidsplasser og lokalisering av stedsuavhengige funksjoner. BFK støtter denne vurderingen. Like viktig er imidlertid, i mange sammenhenger, mobildekning. I områder uten (fiber)kabel er ofte mobilt bredbånd eneste alternativ. Da må det være dekning og kapasitet på mobilnettet. Etter det BFK kjenner til, er det per i dag områder hvor manglende mobildekning går ut over utøvelsen av tjenester som f.eks. kommunale helsetjenester.
- I utredningen påpekes det at hvor man får sin første jobb og etablerer seg (ev. etter endt høyere utdanning), ofte er avgjørende for hvor man blir boende. Utvalget trekker fram trainee-ordninger som et relevant tiltak for å beholde høyt kompetente arbeidstakere også utenfor de større regionene. BFK er enig i at dette vil være et aktuelt tiltak, som gjerne kan utprøves i større utstrekning enn hittil.

Like viktig vil det imidlertid være å stimulere til et bredere samarbeid mellom lokalt næringsliv og skole/utdanning. Dette treffer flere, både bedrifter og enkeltpersoner. BFK mener det bør etableres tiltak som gir insentiver for at høgskolene skal bli flinkere til å samarbeide med lokalt næringsliv. Et eksempel kan være økt bruk av universitets- og høgskoleoppgaver som en mulig læringsarena og samtidig rekrutteringskanal for regionalt næringsliv med tanke på jobb etter utdanning. Det finnes nasjonale prosjekter som f.eks. www.ideportalen.no og sommerdesignkontor, men en mer målrettet satsing forutsetter insentiver hvor universiteter og høgskoler ikke bare får belønning i form av kreditering for vitenskapelig arbeid, men også for samarbeid med næringslivet. European Innovation Scoreboard (EIS) har vist at dette er en av indikatorene Norge scorer dårligst på. Vi vil også i denne forbindelse vise til Distriktskommisjonen, som i sine anbefalinger tok til orde for at finansieringssystemet for universiteter og høgskoler bør utformes slik at det gir insentiver til å orientere en større del av virksomheten mot de behov og muligheter som finnes regionalt og honorere læresteder som bidrar til å generere kommersiell nyskaping.

Buskerud fylkeskommune har som én av sju europeiske regioner deltatt i prosjektet *Policies against depopulation in mountain areas (PADIMA)*. Sammen med Torino-regionen ledet Buskerud arbeidet med prosjektets «Work package 1», der det bl.a. ble gjennomført survey-undersøkelser rettet mot skoleelever, bedrifter og kommuner i de deltakende regionene, samt systematisert eksempler på *good practise* fra tiltak for kompetanseheving, rekruttering, bosetting og verdiskaping i de deltakende regionene. Blant «hovedfunnene» fra det første delprosjektet er at et flertall av elevene (avgangselever i grunnskole og videregående skole) ønsker å ta høyere utdanning, basert på framtidige jobbmuligheter. De fleste av disse er usikre, men relativt positive, når det

gjelder mulighetene til å få relevant arbeid i egen region etter endt utdanning. Samtidig viser svarene fra bedriftssektoren at det på kort sikt ikke vil være et tilstrekkelig antall kompetansearbeidsplasser i regionen til å møte dette ønsket. Dette reduserer mulighetene for å bli boende/flytte tilbake etter endt høyere utdanning. Dette generelle bildet, komplementert med sentrale kjennetegn ved *good practise*-tiltak hentet fra prosjektet, gir grunnlag for å anbefale tiltak som (i) gir økt kontakt, informasjon og samarbeid mellom skole og næringsliv lokalt, og (ii) gir lettere tilgang til studietilbud gjennom redusert reisestrekning/-tid og økt tilbud av fjernundervisning.

- Buskerud fylkeskommune vil foreslå, som et supplerende tiltak til utvalgets anbefalinger, at det åpnes for økt mulighet til finansiering og tilrettelegging av tiltak for å styrke samarbeid mellom lokalt næringsliv og skole/utdanning og for samarbeid i regionalt næringsliv om bl.a. rekruttering av nye ansatte. Aktuelle verktøy kan være bl.a. utplassering («internships»), arenabygging, nettverkssamlinger med mer. Målet med tiltaket er å bygge større fagmiljø på mindre steder og dermed adressere en viktig grunn til at mennesker med høyere utdanning velger å ikke bosette seg i mindre sentrale strøk.
- BFK støtter ikke utredningsutvalgets forslag om å fjerne ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Utvalget begrunner dette forslaget med at ordningen tilgodeser alle typer arbeidsplasser innenfor de aktuelle geografiske områdene og dermed ikke fungerer målrettet mot kompetansearbeidsplasser. Etter vår vurdering er det imidlertid grunn til å tro at differensiert arbeidsgiveravgift kan ha en betydelig effekt innenfor arbeidskraftintensive næringer og virksomheter der individuell kompetanse er en avgjørende innsatsfaktor. Dette vil kunne komme også mer spredtbygde områder til gode. Utvalget legger etter vår oppfatning ikke fram dokumentasjon som gir grunnlag for å konkludere med at ordningen ikke har ønsket virkning med hensyn til kompetansearbeidsplasser.
- Utvalget går inn for å prioritere virkemidler som kan bidra til å utvikle sterke næringsklynger og kompetansemiljøer, herunder virkemidler som bidrar til omstilling av bedrifter og næringsmiljøer i retning av kompetanseintensiv aktivitet. Det er imidlertid mange steder og fagområder der det ikke er nok kritisk masse til å kunne utvikle sterke næringsklynger i mindre regioner. Tiltak som stimulerer til etablering og utvikling av klynger vil dermed ofte i liten grad treffe områder der utfordringene er størst. Det kan imidlertid være mye å hente på å samle gode eksempler på tiltak (f.eks. for å rekruttere til kunnskapsarbeidsplasser) som er utviklet i klyngesammenheng. Det bør vurderes om ulike tiltak fra klyngeutvikling kan overføres (gjerne tilpasset eller i mindre skala) og anvendes for å øke kunnskap, innovasjonsevne og kompetansearbeidsplasser. Etter det vi kjenner til har det tidligere i liten grad vært gjennomført en systematisk beskrivelse og erfaringsspredning av verktøy/tiltak gjennomført i regionene. BFK mener at bl.a. Distriktssenteret kan ha en viktig rolle her.

Styrket rekruttering til hele landet

- Utvalget mener at personrettede økonomiske virkemidler får stadig mindre betydning for folks bosettingsvalg på grunn av økt velstandsnivå. Etter vår vurdering framstår utvalgets vurderinger rundt dette som noe unyanserte og basert på uklare forutsetninger og begrenset dokumentasjon. For unge som tar utdanning vil lønn i samsvar med utdanning trolig fortsatt være et viktig ønske. BFK støtter derfor utvalgets forslag om å utvide ordningen med nedskrivning av studielån til flere geografiske områder. Vi kan derimot ikke slutte oss til forslaget om å fjerne pendlerfradraget.

Regional kunnskapsinfrastruktur

- Utvalget trekker fram desentralisert utdanning som et viktig bidrag til å omstille en regions arbeidsstyrke til mer kompetanseintensive arbeidsplasser og i samsvar med kompetansebehovet lokalt/regionalt. BFK slutter seg til dette og vil gå inn for å styrke tiltak og virkemidler som kan stimulere universiteter og høyskoler til å øke tilbudet av desentralisert utdanning samt organisere og distribuere dette bedre. Å tilrettelegge for utdanning mens man er i jobb kan være et viktig tiltak, som er lite omtalt i utredningen. Dette vil heve kompetansen til arbeidstakere i distriktene, noe som kan gi gode ringvirkninger for arbeidsplassen og igjen mer attraktivitet for andre arbeidstakere med høyere utdanning.

Andre vurderinger

- BFK er enig i at å stimulere til økt etablering av, og rekruttering til, kompetansearbeidsplasser over hele landet vil forutsette en dreining av dagens virkemiddelbruk. På den ene siden kan det være aktuelt å etablere nye tiltak og ordninger som mer eksplisitt er innrettet mot dette formålet. På den andre siden kan det være aktuelt å tilpasse innretningen av eksisterende ordninger mer mot kompetanseintensive arbeidsplasser og miljøer. Det er imidlertid viktig at en slik endring skjer gradvis og over tid, slik at man ikke «går fra den ene grøfta til den andre». Eksisterende næringsliv og offentlig virksomhet lokalt/regionalt vil utgjøre et potensielt viktig grunnlag for etterspørsel etter kunnskapsintensive tjenester og produkter, for rekruttering av medarbeidere samt for jobbtilbud til flere husstandsmedlemmer.
- BFK er uenig i utvalgets forslag om å redusere dagens landbruksstøtte for å frigjøre midler til bl.a. utbygging av fysisk og digital infrastruktur for å fremme vekst i kompetansearbeidsplasser. Reduksjon av landbruksstøtten vil etter all sannsynlighet føre til en nedbygging av landbruksnæringen og dermed bortfall av viktig arbeidsplasser i mange distriktskommuner. Det er liten grunn til å tro at dette «automatisk» vil bli kompensert ved at flere kompetansearbeidsplasser blir etablert i de berørte geografiske områdene.

Konklusjon

Fylkesrådmannen mener at NOU 2011:3 *Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet* gir et utfyllende bilde av status og utfordringer når det gjelder utvikling og geografisk fordeling av kompetansearbeidsplasser i Norge. Utredningsutvalgets anbefalinger gir imidlertid få konkrete tiltak som kan gi målrettede verktøy for vekst og spredning av kompetansearbeidsplasser på kort sikt. For Buskerud vil flere konkrete tiltak være viktig for å øke etableringen av kompetansearbeidsplasser og verdiskaping fra disse. Samtidig er enkelte av utredningsutvalgets forslag til tiltak, bl.a. avvikling av dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift og reduksjon i landbruksstøtten, lite utredet og underbygd, og vil etter vår vurdering i liten grad bidra til å nå målene om vekst og geografisk spredning av kompetansearbeidsplasser. Dette er viktige signaler som bør løftes fram i Buskerud fylkeskommunes høringsuttalelse.

På bakgrunn av dette tilrår fylkesrådmannen at Fylkesutvalget fatter vedtak som framgår av forslaget ovenfor.

Andre dokumenter (ikke vedlagt):

<http://www.regjeringen.no/pages/15962513/PDFS/NOU201120110003000DDDPDFS.pdf>